

Kunskapsprofil i förflyttningskunskap

– för dig som är legitimerad
arbetsterapeut eller sjukgymnast

Hjälpmedelsinstitutet

Kunskapsprofil i förflyttningskunskap

I den här skriften får du råd om vad en heltäckande fortbildning i förflyttningskunskap bör innehålla och hur den kan genomföras på ett bra sätt.

Skriften är en av två och den vänder sig till dig som är legitimerad arbetsterapeut eller sjukgymnast och som tränar personer med funktionsnedsättning i sina förflyttningar, förskriver förflyttningshjälpmedel eller utbildar medarbetare och anhöriga i förflyttningskunskap.

Den andra skriften ”Utbilda i förflyttningskunskap” vänder sig till chefer och upphandlare av vidareutbildningar.

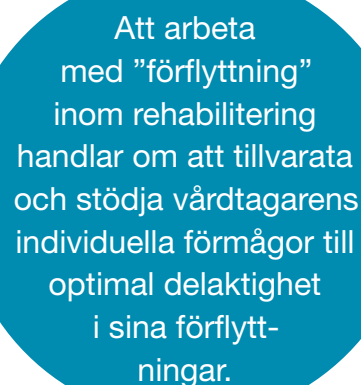
Ytterligare information om förflyttningskunskap och bakgrunden till skrifterna har vi samlat på Hjälpmedelsinstitutets webbplats www.hi.se/kvalitetssakring

Genom att följa våra råd får du en bra överblick av din kompetens i förflyttningskunskap och vilka områden du skulle behöva mer kunskap i. Du får ett verktyg för att tydliggöra din spetskompetens och visa på områden där du kan ta större ansvar. Det blir också tydligt vilka kunskapsområden som du vill eller behöver förstärka. Använd gärna skattningsschemat på sidan 9 när du ska ha utvecklingssamtal med din chef. Förhoppningsvis får du tillgång till bra vidareutbildning som ökar såväl din som arbetsgruppens kompetens. Ställ tydliga krav på vilken fortbildning du behöver!

De kunskapsområden som utgör ämnet förflyttningskunskap har utformats av Hjälpmedelsinstitutet Göteborg tillsammans med arbetsterapeuter och sjukgymnaster verksamma på universitet och högskolor, företagshälsovård, hjälpmedelsförvaltning, kommunal rehabilitering och sjukhus.

Skrifterna är framtagna på initiativ av Hjälpmedelsinstitutet Göteborg i samråd med Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter (FSA), Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund (LSR) och Kommunförbundet Skåne.

Kicki Reifeldt, leg. arbetsterapeut och sektionschef
Hjälpmedelsinstitutet

Att arbeta med ”förflyttning” inom rehabilitering handlar om att tillvarata och stödja vårdtagarens individuella förmågor till optimal delaktighet i sina förflyttningar.

Stärk din kunskap

Förflyttningskunskap är ett tvärvetenskapligt ämne som bland annat omfattar biomekaniska grunder, belastningsergonomi och fysiologiska rörelsemönster samt arbetsmiljö- och hjälpmedelskunskap.

Behärskar du alla områden för att:

- träna personer med funktionsnedsättning i sina förflyttningar?
- förskriva förflyttningshjälpmedel?
- utbilda medarbetare och anhöriga i förflyttningskunskap?

Använder du det här underlaget kan du:

- få en helhetsbild av din kunskapsprofil i förflyttningskunskap
- tydliggöra din spetskompetens och områden där du kan ta större ansvar
- välja ut kunskapsområden som du behöver eller vill förstärka
- föra en dialog med din chef om vad du behöver för att utvecklas och kunna göra ditt arbete ännu bättre
- ställa tydliga krav på vilken fortbildning du behöver

Fortbildning

För att utbildningen i förflyttningskunskap ska bli så bra som möjligt är det viktigt att du tänker igenom vilka kunskaper du saknar eller behöver få mer av. På sidan 9 i den här skriften finns ett skattningschema som innehåller alla de kunskapsområden som ingår i ämnet förflyttningskunskap. Genom att fylla i schemat får du fram din egen kunskapsprofil. Vilka är dina starka områden och vilka vill du höja din kompetens i?

Gå vidare

Prata med din chef eller arbetsledare om vilken fortbildning du behöver för att kunna göra ditt arbete. Utvecklingssamtalet kan vara ett tillfälle. Utgå från frågorna och svaren som du själv har sammanfattat, det ger stöd för ditt resonemang.

Om du har möjlighet att påverka valet av fortbildning bör du jämföra utbildningsföretagens utbud med din profil. Ring och prata med företagen om du känner dig osäker på kursinnehållet. Resonera om olika delar inom förflyttningskunskap som du känner att du vill fördjupa dig i.

Fortbildningens innehåll ska bygga på evidens och beprövad erfarenhet. Litteraturhänvisningar och källor ska anges.

Kursledaren bör i samtliga avsnitt vara legitimerad arbetsterapeut eller sjukgymnast med pedagogisk kunskap och praktisk klinisk erfarenhet av förflyttningar. Det ger en garanti för att de metoder som lärs ut är de som kan och bör användas i patient- och i rehabiliteringsarbetet.

För att uppnå en god färdighet vid fortbildningstillfällena är det viktigt att:

- grupperna är lagom stora. Nio till femton personer kan vara en lämplig storlek på grupp för en kursledare – beroende på lokal och tillgång till hjälpmedel
- teori och praktik blandas
- alla deltagare får träna förflyttningar praktiskt med och utan hjälpmedel
- förflyttningarna tränas med/utan tekniska hjälpmedel i olika nivåer av medverkan från vårdtagaren¹ i vardagliga situationer
- deltagarna får möjlighet att ställa frågor och reflektera utifrån sin egen arbetssituation

Om allt som ryms inom de olika ämnesområdena i förflyttningskunskap ska täckas in bör cirka tio till tolv dagar avsättas på heltid för fortbildning. Längden på utbildningen styrs av kursdeltagarnas förkunskaper samt omfattningen av de praktiska inslagen. En utbildningsinsats kan med fördel delas upp över tid och fler tillfällen.

¹ Med vårdtagare menas den person som får stöd i sina förflyttningar.

För att känna trygghet i ett arbetssätt och vilja tillämpa det behöver man öva praktiskt och prova på olika moment i olika situationer.

Skattningsschema

Sätt ett kryss på linjen där du anser att påståendet stämmer överens med dina kunskaper.

1. Teoretiska grunder utifrån ett förflyttningsperspektiv

Jag har god kunskap om:

a. Biomekaniska grundprinciper; tyngdlag, kraft, rörelseriktning, hävstång, stabilitet, friktion

Stämmer inte alls

Stämmer helt och hållet

b. Fysiologiskt ("naturligt") rörelsemönster/rörelsebetende, och hur det påverkas av t.ex. funktionsnedsättning

Stämmer inte alls

Stämmer helt och hållet

2. Brukaren/patienten

Jag har god kunskap om hur jag:

Tillvaratar och stödjer brukarens individuella förmågor till optimal delaktighet i sina förflyttningar (t.ex. fysiska förmågor, motivation, förståelse, kommunikations- och anpassningsförmåga)

Stämmer inte alls

Stämmer helt och hållet

3. Hjälparen (arbetsterapeut, sjukgymnast, personlig assistent, anhörig, vårdpersonal m.fl.)

Jag har god kunskap om:

a) Lämpliga arbetsställningar och rörelser för att minska belastning på kroppen

Stämmer inte alls

Stämmer helt och hållet

b) Riskfaktorer för rörelseorganen vid arbete med förflyttningar

Stämmer inte alls

Stämmer helt och hållet

c) Fysisk träning och dess effekter

Stämmer inte alls

Stämmer helt och hållet

d) Kroppsmedvetenhet hos hjälparen i förflyttningssituationer

Stämmer inte alls

Stämmer helt och hållet

e) Bemötande och samspel mellan brukare och hjälpare i förflyttningar

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

f) Samspelet mellan fler hjälpare

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

4. Arbetsmiljö och förflyttning

Jag har god kunskap om:

a) Arbetsmiljölagstiftning och gällande föreskrifter som berör förflyttning inom vård och omsorg

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

b) Riskbedömning av olika förflyttningssituationer

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

c) Omgivningsfaktorer, arbetsplatsens utformning, lämpliga skor/kläder

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

5. Hjälpmedelskunskap

Jag har god kunskap om funktion, handhavande, skötsel etc. av:

a) Hjälpmedel för manuella förflyttningar

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

b) Personlyftar (stationära/mobila hjullyftar inkl. uppresningslyft)

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

c) Lyftselar och övriga lyfttillbehör

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

d) Reglerbara sängar med tillbehör

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

e) Rullstolar

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

6. Förflyttningar utan/med hjälpmedel

Jag har god kunskap om:

a) Vändning i säng

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

b) Längre upp i säng

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

c) Upp på sängkanten och ner till liggande

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

d) Längre bak/fram i rullstol, stol, säng och toalettstol

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

e) Överflyttning till/från säng (brits), rullstol och toaletten

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

f) Upp från golv

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

7.Handledning och pedagogik

Jag har god kunskap om hur man:

a) Handleder personer med funktionsnedsättning i sina förflyttningar

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

b) Handleder hjälpare i förflyttningssituationer

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

c) Utbildar omvårdnadspersonal i förflyttningkunskap

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

d) Planerar och lägger upp en utbildning i förflyttningkunskap

Stämmer
inte alls

Stämmer helt
och hållet

Nu har du fyllt i hela formuläret!

Sammanfatta svaren och använd dem exempelvis vid utvecklingssamtal med din chef.

Kunskapsprofil i förflyttningskunskap

– för dig som är legitimerad arbetsterapeut
eller sjukgymnast

Den här skriften är framtagen som hjälp vid planering av utbildning i förflyttningskunskap främst för legitimerade arbetsterapeuter och sjukgymnaster.

Genom att följa våra råd skaffar du dig en bra överblick av din kompetens i förflyttningskunskap och inom vilka områden du skulle behöva mer kunskap. Du får ett verktyg för att tydliggöra din spetskompetens och visa på områden där du kan ta större ansvar. Använd gärna materialet som förberedelse till utvecklingssamtal med din chef.

Skriften är framtagen i samråd med:

Kommunförbundet Skåne

Hjälpmedelsinstitutet är ett nationellt kunskapscentrum inom området hjälpmedel och tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning.

Hjälpmedelsinstitutet arbetar för full delaktighet och jämlikhet genom att medverka till bra och säkra hjälpmedel, en effektiv hjälpmedelsverksamhet och ett tillgängligt samhälle.

Hjälpmedelsinstitutets verksamhet omfattar provning och stöd vid upphandling av hjälpmedel, forskning och utveckling, utredningsverksamhet, utbildning och kompetensutveckling, internationell verksamhet samt information och kommunikation.

Hjälpmedelsinstitutets huvudmän är staten och Sveriges Kommuner och Landsting.

Hjälpmedelsinstitutet

Box 2047, 174 02 Sundbyberg

Tfn 08-620 17 00

Fax 08-739 21 52

Texttn 08-759 66 30

E-post registrator@hi.se

www.hi.se

Artikelnummer

11369

